

Estote Benedicti

občasník samporských benediktínov • 6. august 2022 • Premenenie Pána

MNÍŠSKY HABIT

Náš habit účinným spôsobom komunikuje hodnoty, ktoré zachovávame ako mnísi. Nasledujúci výklad je obohatený o moje osobné rozjímanie nad zmyslom habitu, s ktorým sa nemusia stotožňovať všetci benediktíni.

Tunika je čierna, podobne ako pôda (latinsky *humus*). Pripomína mi človečenstvo (*humanitas*), ktoré je stvorené zo zeme, a preto má odmietať pýchu a prijať pokoru. Pýcha viedla Adama v Knihe Genezis k strate priateľstva s Bohom. Pre sv. Benedikta je pokora základným kameňom evanjeliového života (pozri kapitolu 7 Reguly sv. Benedikta).

Opasok je znakom mníšskeho spôsobu života, ktorý sa mních zaväzuje nasledovať svojimi sľubmi. Pomáha nosiť tuniku upraveným spôsobom. Podobne mníšsky spôsob života pomáha mníchovi, aby ho obopínal v každodennom živote správny vzťah k Bohu a k druhým, a tak ho postupom času premieňali na svätca.

Škapuliar s kapučnou spočíva na mníchových pleciach (latinsky *scapulae*) navrch cez tuniku a opasok. Ježiš povedal: „Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom... moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké.“ (Mt 11,28-30) Nie je náročné vidieť v tomto ľahkom kúsku odevu symbol Kristovho príkazu. Mních sa zaväzuje poslušnosťou opátovi, aby napodoboval Krista, ktorý neprišiel plniť svoju vôľu, ale vôľu svojho Otca, a tak nás spasil od hriechov. Svojou poslušnosťou má mních reálnym spôsobom účasť na vykúpení ako člen Kristovho mystického tela.

Kapučňa má svoje najefektívnejšie použitie v modlitbe ako prostriedok sústredenia sa na Krista a vyhýbania sa roztržitosti. Pre mnícha je symbolom upierania očí pred seba na cestu do Božieho kráľovstva a neobzerania sa na to, čo ho vzdďľuje od tohto cieľa.

Mníšsky habit tak výrečne pripomína každému mníchovi v každej chvíli spôsob, akým má žiť, aby naplnil svoje sľuby (pozri Ž 61,8-9). ■

o. John Seddon, OSB, Opátstvo sv. Augustína, Chilworth, Anglicko

Slávením Veľkej noci, ktorá je vrcholom celého liturgického roku, sme v našom kláštore spoločne s našimi hosťami a návštevníkmi aj tento rok nanovo prežívali tajomstvo nášho vykúpenia Kristovou smrťou na kríži a jeho zmŕtvychvstaním. S pocitom vďačnosti, že po dvoch rokoch môžeme sláviť Veľkú noc bez protipandemických opatrení, sa v srdci miešala bolesť nad utrpením ľudí na Ukrajine postihnutých vojnovým násilím. Novou silou sa nás v týchto časoch dotýka pozdrav vzkrieseného Krista apoštolom zhromaždeným vo Večeradle: „Pokož vám!“

Keď som v júni pripravoval koncepciu letného vydania tohto občasníka, nosnou predstavou bola záhrada – naša rajska záhrada s kvetmi a bylinkami v klauzúrnej časti budovy i naše zemiakové a zeleninové pole na hospodárstve. Krása jednej záhrady a plody druhej predstavujú duchovné ovocie života zasväteného Bohu. Moje plány narušilo tohtoročné veľké sucho. Namiesto zelenej trávy sú všade žlté stebľa a vyprahnutá zem. Čo zostáva svieže, je ovocím námahy bratov, ktorí sa starajú o polievanie jednej i druhej záhrady.

Pandémia, vojna, veľké sucho. Veríme, že Božia milosť neprestáva účinkovať v našom svete ani v časoch rozličných ťažkostí, kríz a utrpenia. Povzbudzujú nás slová Ježiša: „Toto som vám povedal, aby ste vo mne mali pokoj. Vo svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet!“ (Jn 16,33) Modlime sa spoločne za Kristov pokoj v ľudských srdciach, za pokoj vo svete. Buďte požehnaní pokojom. ■

o. Ján

Estote Benedicti, č. 33, 6. 8. 2022.

Občasník priaznivcov a podporovateľov benediktínskeho mníšstva na Slovensku.

Redakcia: o. Ján Dolný, OSB.

Grafická úprava: o. Michal Mária Kukuča, OSB.

Nepredajné.

U BRATOV V ÍRSKU

O. Igor a o. Ján sa 23. apríla zúčastnili kňazskej vysviacky o. Jaroslawa Kureka, OSB v írskom Glenstal Abbey. O. Jaroslav je benediktín poľského pôvodu, ktorý pôvodne začal mníšsku formáciu v kláštore v Tynči. Aj jeho zásluhou sa nadviazali dobré vzťahy medzi glenstalským spoločenstvom a benediktínmi v Sampore, s ktorými sa spoznal v Tynči. Návšteva v Glenstale bola zároveň príležitosťou pozdraviť glenstalského opáta Brendana Coffeyho, OSB, ktorý v novembri minulého roka viedol komunitné duchovné cvičenia u nás v Sampore. Bratia v Glenstale nezostali nič dlhší najlepšej povesti benediktínskej pohostinnosti, keď o. Igorovi a o. Jánovi okrem vreľého prijatia zabezpečili aj poznávaciu exkurziu po starobyľných ruinách slávnych írsko-škótskych mníšskych kláštorov. ■

Kieran O'Reilly, biskup diecézy Cashel and Emly, s o. Jaroslawom Kurekom, OSB po jeho kňazskej vysviacke v Opátstve Glenstal.

Ruiny kláštora Kilmacduagh v Írsku, ktorý podľa tradície založil svätý mních Colman.

ÚTOČISKO V KLÁŠTORE

Vojna u našich východných susedov vyzýva k účinnej pomoci všetkých ľudí dobrej vôle. V čase prípravy tohto občasnika v našom kláštore prebýva 10 hostí z Ukrajiny. K rodine, ktorá bola predstavená v minulom čísle, pribudli 3 staršie manželské páry z mesta Avdiivka (Авдіївка) v Doneckej oblasti. Toto frontové mesto zažilo prvé boje ešte v roku 2014 a teraz sa opäť bráni pred agresorom. Spolu s našimi priateľmi dúfame a modlíme sa za skoré zakončenie bojov a obnovu vojnou zasiahnutých oblastí Ukrajiny. ■

Zľava doprava: Vasyl, Raisa, Vasyl, Olena, Zoia, Oleksii.

VÝROČIE POSVIACKY CHRÁMU

V utorok 24. mája sme slávili výročie posviacky nášho chrámu. Liturgia tejto slávnosti pripomína tajomstvo Cirkvi, v ktorej sme s Kristom spojení v Duchu Svätom ako súčasť jeho mystického tela. Slávnosť celebraval a v kázni sa nám prihovril dôstojný pán Cyril Hamrák, farár zo Zákamenného na Orave, ktorý do Sampora doputoval s početnou skupinou veriacich zo svojej farnosti. Otec Cyril patrí medzi blízkych priateľov a dobrodincov nášho kláštora a veľa veriacich z jeho farnosti podporuje náš kláštor modlitbou, prácou alebo materiálnou pomocou. Slávnosť sme zakončili tradičným pohostením pri dobrej kapustnici a baranine v Dome chleba. ■

SLÁVNOSŤ SV. BENEDIKTA

V pondelok 11. júla sme v kláštore oslávili nebeského patróna a zakladateľa nášho rádu sv. Benedikta z Nursie. Ako je to u nás tradi-

ciou, celebrantom a kazateľom bol žilinský biskup Mons. Tomáš Galis. Otec biskup vo svojej kázni zdôraznil krásu živej viery a z nej prameniaku silu príkladu kresťanského života. Na slávnosti sa zúčastnil aj tucet kňazov a niekoľko sto ľudí z blízka i ďaleka, ktorí si prišli uctiť spoločne s nami veľkého svätca a hlavného patróna Európy, ktorého príklad života inšpiruje mnohých zvlášť v dnešných zmätených časoch užšie sa pripútať k Bohu. ■

Otec biskup Tomáš Galis počas slávenia liturgie svätej omše na slávnosť svätého Benedikta.

ODMENA ZA RIEŠENIE OSEMSMEROVKY

V predošlom čísle nášho občasníka Estote Benedicti sme uverejnili osemsmierovku s názvom Vzkriesenie. V tajničke sa ukrýval text: „Smrť, kdeže je tvoj osten.“ Z 28 správnych odpovedí, ktoré nám došli poštou alebo e-mailovou správou, odmeňujeme darom v podobe knihy a devocionálií s medailou sv. Benedikta nasledovných výhercov: Gabriel Minárik z Vavrečky, Emília Milučká z Rajca, Eva Hatoková z Prešova, Matej Kuna z Dolných Motešíc a Helena Krempaská z Bratislavy. Výhercom blahoželáme. ■

JEDNOU VETOU

6. apríla – o. Vladimír viedol duchovnú obnovu pre sestry benediktínky v Horných Orešanoch

8. – 10. apríla – o. Jozef viedol v Sampore duchovnú obnovu pre mládež z farnosti Martin-Sever

20. apríla – o. Michal Mária sa zúčastnil slávnostnej premiéry filmu Kryštof v Bratislave (viac o filme na strane 18)

21. – 24. apríla – o. Jakub viedol v Sampore duchovnú obnovu pre študentov zo Spoločenstva Ladislava Hanusa

23. apríla – o. Michal Mária viedol duchovnú obnovu pre kandidátky sociálnych sestier v Bacúrove

29. apríla – 1. mája – o. Jozef viedol v Sampore duchovnú obnovu pre spoločenstvo Oáza zo Žiliny

5. – 8. mája – o. Jozef viedol Kurz kresťanskej meditácie v Sampore

13. – 15. mája – o. Ján viedol duchovnú obnovu pre študentov Kolégia Antona Neuwirtha v Ivanke pri Dunaji

22. mája – o. Vladimír celebroidal odpustovú slávnosť v augustiniánskom Kostole sv. Rity v Košiciach

23. – 26. mája – o. František viedol v Sampore duchovnú obnovu pre seniorov z Partizánskeho

1. júna – o. Vladimír viedol duchovnú obnovu pre mníchov v našom materskom kláštore v Tynči pri Krakove

8. júna – o. Jakub viedol duchovnú obnovu pre sestry benediktínky v Horných Orešanoch

23. – 28. júna – o. Igor viedol v Sampore duchovnú obnovu pre spolupracovníčky saleziánskej rehole

20. – 22. júla – o. Jozef viedol duchovnú obnovu pre manželov v Komunitě Blahoslavenstiev v Kľačne

26. – 27. júla – v kláštore sa konalo stretnutie zástupcov diecéznych synodálnych tímov v rámci prípravy celoslovenskej syntézy synodálneho rozlišovania

O. Vladimír, o. Jakub, o. Jozef, o. Damián, o. Igor a o. Ján okrem spomínaných skupín duchovných obnov a cvičení sprevádzali individuálne duchovné cvičenia viacerých kňazov a rehoľných sestier v Sampore. ■

BOH BDIE NAD NAMI

Človek skutočne žije pod ochranou Všemohúceho, ale nie vždy si to uvedomuje.

Benediktínske sestry prišli do ukrajinského Žytomiru v roku 1988 z litovského Vilniusu na pozvanie biskupského vikára a neskoršieho biskupa obnovej rímskokatolíckej diecézy v Žytomire Jána Purvinského. Proces zakladania a stavby bol zavŕšený posviackou kláštora v roku 2006. V roku 2014 získal kláštor štatút opátstva s titulom Nepoškvrneného Počatia Panny Márie. Predstavenou ukrajinských benediktínok, ktorých komunita má v súčasnosti počet osemnásť sestier, je opátka Klára Sviderska.

V roku 2020 pozvali sestry otca priora Vladimíra, aby viedol ich komunitné duchovné cvičenia. Odvtedy spája naše spoločenstvá puto duchovného priateľstva a modlitby. Po vypuknutí vojny na Ukrajine sa preto s veľkou starosťou zaujíname o naše sestry v Žytomire a Ľvove. Ich situáciu nám približuje korešpondencia matky Kláry, z ktorej s jej súhlasom vyberáme niektoré časti.

V prvých týždňoch vojny bolo aj mesto Žytomir vystavené pravidelnému bombardovaniu. Sestry na zvuk poplašných sirén museli spolu s ďalšími obyvateľmi hľadať úkryt v pivnici:

Jednu noc sme bežali až šesťkrát. Spala som sotva hodinu. So sebou sme vždy niesli aj eucharistiu. Mala to na starosti sestra, ktorá má aktuálne adoráciu. Moja prvá otázka po príchode do úkrytu bola zvyčajne: „Pán Ježiš je tu?“ Na to jeden neveriaci pán povedal: „Stále sa na to pýtate. Ukážte mi, ktorý to je a ja vás budem vždy informovať!“

Zotrvať v kláštore bolo pre sestry nebezpečné. Najprv hľadali bezpečnejšie miesto mimo kláštora v meste.

Matka Klára Sviderska, OSB (vpravo) so sestrou Máriou Ľudmilou Kucharikovou, OSB.

Pod kostolom sú bezpečnejšie priestory. Veľmi pekne nás privítal pán farár. Cítim sa tu bezpečnejšie kvôli sestrám. Mám veľké obavy o kláštor...

Fyzicky vyčerpané od neustálych poplachov a útekov do krytu sa sestry napokon rozhodli opustiť Žytomir a odísť do Ľvova, kde pred

rokom otvorili nový kláštor. Pán im toto miesto pripravil aj na takúto chvíľu:

Je tu pokojnejšie ako v Žytomire. Hovoria, že tam sa ozýva alarm za alarmom. Je dobré, že sme tu, lebo môžeme slúžiť utečencom a tam sme len sedeli v pivnici. Tu je stále okolo sto utečencov, ktorí nás potrebujú. Sestry obetavo pomáhajú, ale je tu veľmi rušno – každý deň príde nejaká delegácia z Nemecka, Belgicka, Talianska..., poskytujú rozhovory, natáčajú ich... Utečenci bývajúci v kláštore sa niekedy cítia ako v zoologickej záhrade, každý sa na nich príde pozrieť. Sú aj takí, ktorí sa pohybujú s pomocou invalidného vozíka a potrebujú špeciálnu starostlivosť...

Keď sa vojnový konflikt presunul na východnú oblasť Ukrajiny a situácia v Žytomire sa stabilizovala, sestry sa rozhodli vrátiť, hoci L'vov stále poskytoval viac bezpečia.

Kláštor sme našli celý a bezpečný, môj otec sa oň staral každý deň. Deň po našom príchode sa objavila veľká dúha. To nám dalo ešte väčšiu nádej. Naši priatelia, ktorí nás teraz prichádzajú navštíviť, sú prekvapení, že po tom, čím naše mesto prešlo, zostal náš kláštor, ktorý stojí na najvyššom bode mesta, nedotknutý. Človek

skutočne žije pod ochranou Všemohúceho, ale nie vždy si to uvedomuje.

Matka Klára sa nielen naučila žiť vo vojne, ale sa aj začala z tejto skúsenosti učiť:

Dnes som celý deň premýšľala o tom, koľko dobrého ma vojna naučila: predovšetkým vďačnosti. S týmto pocitom som sa dnes ráno zobudila. Som vďačná, že je ešte ráno, že noc bola pokojná napriek veľkému nebezpečenstvu. Som nažive... S priateľmi, príbuznými sa teraz stretávam úplne inak, teraz je každý mojím blízkym. Kedysi stačilo len kývnuť hlavou na pozdrav a teraz mocné objatie a radosť, že žijeme. Naučila som sa prekonávať samu seba v každej oblasti. Stačí si len pomyslieť, že je to kvôli mieru a neexistuje žiadne „ale“ a prekážky. Dobré viem, že mi nikto nič nedlhuje. Každé dobro, ktorého sa mi dostáva, je čistý dar, buď od Boha, alebo od človeka. Táto veľká otvorenosť celého sveta, ktorý nám chce pomôcť, tiež vytvára priestor pre otvorenosť a vďačnosť. Ešte by som mohla písať veľa krásnych vecí o tom, že aj vojna dokáže človeka mnohému naučiť.

Je až nepochopiteľné, že v pekle vojnového zúrenia matka Klára objavuje nebo:

Opátstvo Nepoškvrneného Počatia Panny Márie v Žytomire.

Dnes ma Ježiš potešil svojím slovom. Veľmi ma dojal tento verš z Listu Hebrejom (9,24): „Kristus totiž nevošiel do Svätyne zhotovenej rukou, ktorá je len predobrazom pravej, ale do samého neba, aby sa teraz za nás ukázal pred Božou tvárou.“ V tomto verši som pochopila tajomstvo našej chórovej modlitby. Vždy, keď vstúpim do kaplnky, vstupujem vlastne do neba, vstupujem do Ježiša, ktorý je pred tvárou Otca a prihovára sa za nás. On ako hlava a my ako jeho telo, dávame zvuk jeho slovám. Neskôr, keď som začala čítať dnešný úryvok z Reguly z kapitoly o pokore, pochopila som, že do neba nevstupujem len vtedy, keď vstúpim do kaplnky, ale vždy, keď sa moje srdce stane pokorným, keď s bážňou stojím pred Bohom. Do neba vstupujem v skutočnosti vo svojej myslí a srdci, keď stojím vedome pred Bohom v Ježišovi Kristovi, v ňom a skrze neho. Teraz už nemusím snívať ani čakať, že jedného dňa budem s Ním v nebi. Už teraz môžem žiť nebiom v pokornom srdci... a v liturgii... Chápem, že

v hľadaní Boha a jeho vernom nasledovaní nie som sama. Teraz už chápem, že neustála modlitba je neustála spomienka na Boha – v kaplnke i mimo nej.

Realita vojny je stále ťaživá a každodenne preveruje dôveru a odovzdanosť sestier, ktoré zasvätili svoj život Bohu.

Stále sa hovorí o nových útokoch na mesto. Sme pred nimi varovaní takmer každý večer. Nejakto sa mi s tým ťažko žije. V neustálom očakávaní bombardovania. Je mi veľmi ťažko po dnešnom bombardovaní Vinnycie, ktorú mám veľmi rada a často ju navštevujeme. Opäť zomrelo toľko nevinných ľudí... Kancelária, v ktorej pracovala sr. Mária, je tiež preč. Nemohla som sa spamätať z tej správy. Stala som sa veľmi citlivou. Najradšej by som všetkých objala a potešila... Boh nám doprial krásny západ slnka. Krása sfarbeného neba nám hovorí o večnosti a raji. Aj o milosrdenstve Boha. Žiť treba, ale musíme byť pripravení aj na schovávanie sa v úkrytoch, či na stretnutie s Pánom. Treba byť na to pripravení a tiež si byť vedomí toho, že nás Pán môže zavolať, a to kedykoľvek. Je to taký zvláštny pocit. Kdesi v hĺbke duše ma trápi, že napriek svojej láske k Bohu ešte neviem tak dávať svoj život, aby som bola slobodná v Bohu. Prosím, aby moja smrť bola z túžby po Bohu, aby som celým srdcom túžila po večnom živote, aby som sa oslobodila od tejto zeme. Je mi smutno, že ešte netúžim po smrti, aby som žila večne s Bohom. Je mi smutno, že som od neho stále tak ďaleko..., ale mám veľkú dôveru, že Ježiš všetko napraví.

Matka Klára so sestrami upierajú všetku nádej na Boha:

Našou jedinou nádejou je Boh. Všetci bdieme... vojaci na fronte a my v kaplnke. A vieme, že nad nami bdie Boh. ■

TÁBOR

o. Jakub

Pre troch učeníkov uvidieť Ježiša premeneného – to bol naozaj zážitok! Peter ani nevedel, čo povedať. Neviem, ako vydržali pred inými učeníkmi v tomto mlčaní, ktoré im nariadil Ježiš.

Aj ja potrebujem niekedy takýto zážitok, ktorý ma pohne z miesta, nadchne k dobrému, pomôže dostať sa z akéhosi bludného kruhu. A občas ho aj dostávam: niekoho stretnem, kto mi povie nejaké dôležité slovo, niečo pochopím, podarí sa mi urobiť to, čo som doteraz nedokázal... Lenže každý zážitok sa končí, však? Už na druhý deň je realita zase úplne obvyklá, nič mimoriadne. Tak čo? Mám zase čakať na ďalší zážitok, ktorý ma povzniesie na výšiny?

Hora Tábor nie je len miestom hlbokých mystických zážitkov. V Starom zákone čítame, že za čias sudcov sa práve na Tábore zhromaždilo desaťtisíc mužov pod vedením Baraka, ktorý bol spolu s Deborah sudcom nad Izraelom, a ktorých úlohou bolo oslobodiť národ od útlaku kanaánskeho kráľa Jabina. To sa im podarilo, no vojvodca nepriateľského vojska Sisara bol zabitý nie rukou Baraka, ale rukou ženy, Jahel, manželky Kenejca Hebera (pozri Sdc 4,1-23).

Miesto premenenia sa nezakladá len na duchovných zážitkoch. Môže to byť aj miesto krutého boja za pravdu a slobodu, a okrem toho aj miesto pokorenia. A možnože práve preto občas dostávam nejaký povzbudzujúci zážitok, aby som mal silu obstať, keď treba bojovať alebo prejsť pokorením. ■

PREČO SI JEŽIŠ POVOLAL DVANÁSTICH?

o. Ján

„Vieš, prečo si Ježiš povolal dvanástich apoštolov?“, skúšal ma raz jeden košický farár. Ukázal mi Evanjelium sv. Marka 3,13-14: „Potom vystúpil na vrch, povolal k sebe tých, ktorých sám

chcel, a oni prišli k nemu. Vtedy ustanovil Dvanástich, aby boli s ním.“

Nachytal ma na tom, že sa nepýtal, prečo bolo apoštolov dvanásť, ale na dôvod, pre ktorý si ich Ježiš povolal. Krátka časť vety, ktorá sa dá v evanjeliu ľahko prehliadnuť, hovorí veľa o Ježišovom vzťahu k učeníkom. Vyvolil si ich preto, aby boli s ním.

Z opisu v evanjeliách je zrejmé, že Ježiš bol počas verejného účinkovania ustavične v pohybe. Kráčal po cestách i necestách, aby ohlasoval Božie kráľovstvo. Niektorí nadšenci na základe geografických údajov v evanjeliových textoch zráтали, že Ježiš počas troch rokov svojej verejnej činnosti musel prejsť pešo po Palestíne

minimálne päťtisíc kilometrov. Kto chcel byť s Ježišom, musel sa vedieť hýbať ako on.

Existuje však aj iná forma nasledovania učeníkov, ktorí opustili všetko a išli za Ježišom tak, že zostali na jednom mieste. V treťom storočí po Kristovi sa v egyptskej púšti zrodilo mníšske hnutie. Charakteristickou črtou mníšskeho spôsobu života nebol pohyb, ale, naopak, stálosť miesta (*stabilitas loci*) v duchu zásady zostať, kde si.

Predpokladom takéhoto druhu odpovede na Ježišovo pozvanie nasledovať ho, je jeho nová forma prítomnosti vo svete po vzkriesení. Katolíckej vierouke je vlastné presvedčenie o reálnej prítomnosti Krista v putujúcej Cirkvi a zvláštnym znamením tejto jeho prítomnosti na každom mieste v Cirkvi je Eucharistia. Mníšska stálosť je teda určitá radikálna forma odpovede učeníka na Ježišovo povolanie, aby bol s ním. ■

o. Vladimír

MÁME KDE HLAVU SKLONIŤ

Prv ako začne stavba kláštora, je potrebné nájsť vhodné miesto.

Možno to celkom nekorešponduje s požiadavkami, aké kladie Ježiš na svojich nasledovníkov, keď konštatuje: „Lísky majú svoje skrýše a nebeské vtáky hniezda, ale Syn človeka nemá kde hlavu skloniť“ (Mt 8,20), ale my sme si boli vedomí toho, že ak má na Slovensku vzniknúť nový benediktínsky kláštor, musí mať nejaký záchytný bod, nejaké zázemie, kam by ľudia hľadajúci Boha v benediktínskej spiritualite mohli prísť. Ústretovej postoj o. biskupa Mons.

Rudolfa Baláza k benediktínskej fundácii bol impulzom aj pre náš materský kláštor v Tynci, aby sme túžbam srdca začali dávať konkrétnu podobu.

Za týmto účelom sme v dňoch 9. až 12. mája 2000 absolvovali kontaktnú cestu na Slovensko (zápis z kroniky). Tejto cesty sa zúčastnili: o. opát Adam, o. Konrád – magister noviciátu, br. Bernward – profes z nemeckého kláštora

Otec František a otec Vladimír pri projektoch kláštora (foto: Bacúrov 2008).

Meschede a novici zo Slovenska br. Vladimír a br. Blažej. Cieľom bolo stretnutie s diecéznym biskupom Mons. Rudolfom Balážom, aby sme sa pohovárili o benediktínskej budúcnosti na Slovensku. Nám sa už črtala v jasných farbách Sampora. Pretvoriť zelené lúky na kláštorný komplex je však zdĺhavý proces. Práve o tom sme sa chceli rozprávať s o. biskupom Rudolfom. Prijal nás vo svojej rezidencii v prítomnosti pomocného biskupa Mons. Tomáša Galisa a súdneho vikára ICDr. Jaroslava Pechu – dekana Banskobystrického dekanátu. Po prediskutovaní podmienok sme navštívili Ľubietovú. Je to bývalé slobodné kráľovské banské mesto, ktoré je v súčasnosti bez väčšieho významu. Zástupcovia katolíckeho spoločenstva nás srdečne privítali, ukázali nám obnovený barokový kostol a farskú budovu, ktorá napriek tomu, že bola dlhší čas neobývaná, bola stále udržiavaná v dobrom stave. Informovali nás o farských pozemkoch, ktoré nám aj sčasti ukázali a predovšetkým vyjadrili túžbu mať čím skôr vo svojom meste kňaza, a preto nás k nim srdečne pozývali.

Lokalita sa viditeľne páčila predovšetkým o. opátovi, ale aj ostatným mníchom. Diecézny biskup a jeho spoločníci boli očividne spokojní, lebo našli miesto, ktoré by mohlo zodpovedať potrebám a zámerom budúcej fundácie. Tu mala skončiť naša „obhliadková cesta“. Predsa sme k nej pridali aj Sampor, na ktorom nám veľmi záležalo. Príchod do Sampora bol „mystický“. Napriek tomu, že obloha bola krásna modrá a slniečko hrialo, vítal nás ľahký drobučký dážď. Všetci sme sa dívali, odkiaľ sa berie a možno niektorým prebleslo myslou – „Božie znamenie“. Aj keď mnohí obdivovali krásne miesto a výhodnú polohu, predsa o. biskup, jeho spoločníci a opát hlasno pripomínali výhody Ľubietovej. Br. Bernward sa na chvíľu vzdialil a v súlade s tradíciou ich misijnej kongregácie na tomto mieste zakopal do zeme medailu sv. Benedikta. Týmto činom vyjadril svoju túžbu, aby práve tu v budúcnosti povstal benediktínsky kláštor.

Pri hodnotení miest pripadajúcich na fundáciu nového kláštora, ktoré sme si prezreli, zhodli sme sa na tom, že Ľubietová je výborným miestom na začiatok, ale miestom trvalého kláštora by mal byť Sampor. Tak sme to predstavili na senioráte a kapitule v Tynci. Boh vstúpil do našich ľudských plánov, a ako uvidíme v budúcom pokračovaní, upravil ich po svojom. ■

OPÁTSTVO SV. BENEDIKTA V HRONSKOM BEŇADIKU

(POKRAČOVANIE)

Bazilika svätého Benedikta v Hronskom Beňadiku ukrýva drahocennú pamiatku: relikviu Kristovej krvi zachovanú na malom kúsku starobylého plátna. Benediktínskym mníchom ju daroval kráľ Matej Korvín pri príležitosti posvätenia kláštorného kostola v roku 1483. Slávny uhorský kráľ dostal túto relikviu pravdepodobne od pápeža Pavla II. ako poďakovanie za pomoc v boji proti Turkom.

Vďaka vzácnej relikvii sa v kraji rozšírila úcta ku Kristovej krvi a kláštor sa stal vyhľadávaným cieľom pútnikov. V interiéri kostola bola pre relikviu postavená osobitná kaplnka. Počas veľkej rekonštrukcie kláštorného kostola v rokoch 1882 až 1885, pri ktorej získal svoju dnešnú podobu, boli odstránené vonkajšie dvere do kaplnky. Vstúpiť do kaplnky je z toho dôvodu možné len znútra kostola. Zlatú monstranciu, v ktorej je relikvia uchovávaná, daroval kostolu v roku 1829 ostrihomský arcibiskup Alexander kardinál Rudnay.

Úcta k relikvii Kristovej krvi uloženej v bazilike v Hronskom Beňadiku sa v uplynulých rokoch z iniciatívy cirkevnej vrchnosti v Nitrianskej diecéze rozšírila aj v rámci modlitieb za požehnanie Slovenska a jeho ochranu pred pandémiou koronavírusu. ■

SPEV O RAJI

Rajská blaženosť, akokoľvek sa zdá byť vzdialená, je pre nás dosiahnuteľná.
Dôkazom toho sú práve svätí, ktorých si pripomíname.

Benediktínski bratia z Kláštora Premenenia Pána ma pred časom oslovili, aby som sa pokúsil prebásniť do našej krásnej slovenčiny latinské hymny, ktoré sa modlia v liturgii hodín. Ako prvý chcem v novom slovenskom šate predstaviť hymnus, ktorý mnísi a mnišky spievajú pri oslave svätcov a svätíc svojho rádu pri ranných chválach:

Sláva vám, cédre libanské
mládniky rádu zelené,
na nivách teraz nebeských
nesiete kvety nádherné.

Tam večná sláva Trojice
pred víchrom sveta chráni vás,
len Panny Matky svätý dych
láska vás nežne v každý čas.

Vôkol vás chóry anjelské
vo večnom tanci spievajú
a najčistejšie pramene
stálu vám vlahu dávajú.

Vy, ratolesti vznešené,
na dietky svoje myslíte
a v tomto smutnom údolí
nás, steblá slabé, spevnite.

Synovi chvála s Otcom buď
aj Ohňu, zdroju milosti,
s ktorými šťastní žijete
naveky v jase večnosti. Amen.

Hymnus je zostavený v básnickom rozmere, ktorý vynašiel svätý Ambróz a odvtedy je považovaný za dokonalý. Obsahuje osem slabík v každom verši a pôvodne mal aj osem strof. Číslo osem je znamením Kristovho víťazstva nad smrťou. Ježiš totiž vstal z mŕtvych v prvý deň po sobote (porov. Lk 24,1), čiže po sied-

mom dni týždňa. A toto jeho víťazstvo sa má šíriť do celého sveta, ako to on sám prikázal apoštolom (porov. Mk 16,15). Preto má každá strofa štyri verše, ako sú štyri svetové strany. Hymnus má teda šíriť zvesť o Kristovom víťazstve do celého sveta. Ale Kristus zvíťazil nielen v toto veľkonočné ráno. Každý človek,

ktorý sa dostane do nebeskej slávy, je veľkým víťazstvom Krista nad hriechom a smrťou. Preto sa rovnaký básnický rozmer používa aj pri oslave svätých.

Prirovnanie blaženej večnosti v nebeskom kráľovstve ku kvitnúcej záhrade je staré ako ľudstvo samo. Už slovo raj, ktorým dodnes opisujeme zážitok takmer dokonalého šťastia, vlastne pomenováva starostlivo pestovanú Božiu záhradu v Edene (porov. Gn 2,8). Ako ľudstvo sme však tento svoj domov čoskoro stratili, lebo po narušení našej dokonalosti prvým hriechom sme ju museli opustiť (porov. Gn 3,23). Túžba po nej a spomienka na ňu nám však v srdci naďalej zostáva, a preto nás to neustále ťahá k Bohu, ako to v známom výroku vyjadril svätý Augustín (Vyznania I,1): „Nespokojné je moje srdce, kým nespočinie v tebe, Bože.“

Svätý Gregor Veľký píše (Homílie na Ezechiela II,1,5), že Božie mesto v nebi sa stavia tak, že sa zhromaždia tí, čo doňho patria. Buduje sa teda priamo z jeho obyvateľov. Rajská záhrada, po ktorej túžime, potom musí tiež vzniknúť tak, že sa do nej zasadia všetky použiteľné rastlinky, každá na svoje ideálne miesto. Ak použijeme obraz záhrady, v nebi sa staneme jednou z rastliniek, ktorá vytvára jej dokonalú nádheru, ale zároveň budeme mať aj výhľad na všetky ostatné rastliny, ba na celú záhradu naraz. Budeme vnímať jej farby, vône, zvuky, chute a hebkosť, ktoré v našich zmysloch dohromady vytvoria trvalý zážitok dokonalej krásy.

Preto býva srdcom benediktínskych kláštorov uprostred krížovej chodby starostlivo udržiavaná rajská záhrada – obraz neba. Mníchom a mníškam pripomína, že ich život v kláštore má byť každodenným úsilím, aby sa raz mohli stať súčasťou tamtej nádhery.

Nie je teda žiadnym prekvapením, že nebo je v hymne na oslavu svätých mníchov a mníšok opísané ako ich vstup do takéhoto vytúženého a očakávaného raja.

Avšak všetci mnísi a mníšky – ako napokon ani všetci ľudia – nie sú rovnakí. Preto aj pri opise neba nie sú všetci rovnakými rastlinami. Svätý Augustín napríklad opisuje Cirkev ako záhradku s veľmi rôznorodým porastom

(Homília 304,3): „V Pánovej záhrade nie sú iba ruže mučeníkov, ale aj ľalie panien, brečtany manželov a fialky vdov.“ Túto logiku používa aj autor hymnu. Mníchov a mníšky, ktorí sa už zo zeme dostali do neba a pre svätosť života ich oslavujeme ako svoje žiarivé vzory, nazýva libanonskými cédrmi, teda vysokými stromami s tvrdým, odolným drevom a krásnou vôňou. Navyše céder ako ihličnan je stále zelený, čo sa výborne hodí na opis trvalej nebeskej stability a prosperity. Svätý mních či svätá mníška, rovnako ako céder, zdobia nebo svojou pevnosťou, keďže poslušne žili podľa reguly, vôňou svojej zbožnosti, kvetom svojej čistoty a výškou, lebo sa odpútali od toho, čo je pozemské, aby siahali po nebi.

Následne hymnista venuje pozornosť prostrediu, v ktorom sa nebeské cédre nachádzajú. Rajskú záhradu chráni pred všetkými búrkami a víchrami sveta ten najmocnejší: všemohúci Boh v Trojici. Jedine ľahučký vánok dychu Božej Matky má prístup do tejto záhrady. Ako vánok Božieho dychu dal kedysi život prvému človeku (porov. Gn 2,7), tak dych Márie, Matky Kristovej a Matky Cirkvi, dal a stále dáva život Kristovmu telu. Ale tým je podľa apoštola Pavla teraz už Cirkev (porov. 1 Kor 12,27). Tento obraz načrtnutý v krátkych dvoch veršoch je veľmi silný. Stačí si len predstaviť, ako sa matka láska so svojím dieťaťom, a pocity šťastia pri tomto obraze nám naznačia lásku, ktorá na nás čaká v nebi.

Rajská blaženosť, akokoľvek sa zdá byť vzdialená, je pre nás dosiahnuteľná. Dôkazom toho sú práve svätí, ktorých si pripomínáme. Spev tohto hymnu má preto dodať spevákom nádej, že hoci sa sami pre svoju slabosť a nedostatočnosť cítia zatiaľ ako slabučké a krehké byľky, predsa s pomocou všemohúceho Boha raz spevnejú a vďaka radám od tých, ktorí sa tam už dostali, aj sami prídu na toto dokonalé a večné miesto, po ktorom hodno túžiť (porov. Ž 106,24). Preto celý spev vrcholí oslavou Najsvätejšej Trojice, ktorá v osobe Otca toto úžasné miesto stvorila, v osobe Syna ho ľudom otvorila a v osobe Ducha doň vstúpiť umožnila. A za tým môže prísť už iba: Amen. ■

RAJSKÁ ZÁHRADA

Všetci sme už videli časozberné videá, ktoré zachytávajú pohyb scenérie cez dlhší čas a zhromažďujú zbierku fotiek do videa bez strihu. Čo keby sme mohli takto zachytiť do časozberného videa dejiny spásy? Čo by sme videli? Ak by bol náš časozber možný, ukázal by mikrokozmos dejín spásy zosobnený prírodou, ktorá sa mení od neplodnej pustatiny existencie po dedičnom hriechu až po východ zornice v našich srdciach. Snímky by zachytili odliv a prúd interakcie medzi prirodzenosťou a milosťou a uvideli by sme, ako cez storočia ranná hmla Božieho milosrdenstva preniká cez suchú zem, až kým sa celá zem nenaplní a nevyrazí z nej ratolesť z pňa Jesseho (porov. Iz 11,1). Zakrátko naša pustatina zarodí a po čase sa premení na záhradnú svätýňu, ako sľubuje Božie slovo: „Áno, Pán poľutuje Sion, poľutuje všetky jeho sutiny, jeho púšť urobí podobnou Edenu a jeho pustinu Pánovej záhrade, zavládne v ňom radosť a rozkoš, chválospev a hlas piesne“ (Iz 51,3).

Sr. Theresa Chau Nguyenová, OP

O POSTOJOCH PRI LITURGICKEJ MODLITBE

Úctivé držanie tela je prejavom, že sa liturgickej oslavy Boha, ktorá spája nebo a zem, zúčastňujeme celou svojou bytosťou, dušou i telom.

Jedna z otázok, ktorú sa častejšie pýtajú naši hostia a návštevníci, sa týka postojov, ktoré sprevádzajú našu mníšsku modlitbu v chóre. Počas spevu hymnov a evanjeliových chválospevov stojíme, počas doxológie (modlitby Sláva Otcu) a modlitby Otče náš robíme hlboký úklon, počas recitácie žalmov zase sedíme. Aký význam majú tieto úkony v liturgickej modlitbe?

Vysvetlenie možno začať jednoducho od dynamiky spoločnej modlitby. Podobne ako v liturgii svätej omše, aj pri liturgii hodín sa

chceme zjednotiť v spoločnej modlitbe. Pros triedkom a vyjadrením našej jednoty je aj určitá synchronizácia postojov a úkonov. Ak by sa každý správal svojvoľne, ako si zmyslí, liturgické zhromaždenie by sa ľahko mohlo zmeniť na chaotické či anarchické zoskupenie ľudí, čo by bolo nevhodné a nedôstojné bohoslužby. Poriadok pri bohoslužbe je prejavom spoločenstva Cirkvi, ktoré animuje jeden Svätý Duch.

Slávenie liturgie znamená účasť na nebeskej liturgii. Úctivé držanie tela je prejavom, že sa liturgickej oslavy Boha, ktorá spája nebo a zem, zúčastňujeme celou svojou bytosťou, dušou i telom. Svätý Benedikt v Regule píše:

Veríme, že Boh je prítomný všade a na všetkých miestach oči Pánove pozerajú na dobrých i zlých; ale bez akýchkoľvek pochybností to veríme, keď sme na bohoslužbách. Preto vždy pamätajte na to, čo hovorí Prorok: V bázni slúžte Pánovi. Ďalej: Spievajte múdro a: Budem ti spievať pred tvárou anjelov. Uvažujme teda, ako sa máme správať pred Božou tvárou a pred jeho anjelmi a stojme tak pri prednese žalmov, aby sa naša myseľ zhodovala s naším hlasom.

Státie je prejavom úcty aj v našom bežnom kóde slušného, spoločenského správania. „Je to znak ovládania sa, pozornosti a pripravenosti k službe. Človek, ktorý stojí, je bdely a spôsobilý ihneď vykonať, čo sa mu prikázalo,“ píše Romano Guardini v knihe *O posvätných znameniach*. „Modlitba v tomto postoji je zároveň slobodná i poslušná, je úctivá aj úslužná.“ ■

br. František J. Teister, OSB

CESTOU NA ZÁPAD

Rajhrad ako alternatíva prázdninovej púte

Po dvojročnej pauze zapríčinennej obmedzujúcimi epidemiologickými opatreniami sa na mnohé pútnické trasy pozvoľna vracajú pútnici. Najvýznamnejšia púť je bezpochyby „Camino de Santiago“, ktorá smeruje do španielskeho Santiaga de Compostela, kde sa v tamjšej katedrále nachádza hrob sv. apoštola Jakuba.

Mnohí ľudia sa nakoniec k takémuto putovaní ani neodhodlajú. Jedných odradí dĺžka, iných obťažnosť alebo rôzne ďalšie prekážky. Alternatívou pre tých, ktorí si na púť do španielskeho Santiaga de Compostela netrúfajú, ale napriek tomu by cez prázdniny radi navštívili pre nich ľahšie dosiahnuteľný „hrob“ nejakého apoštola, by sa mohol stať moravský Rajhrad. Pýtate sa, prečo práve Rajhrad?

Tamojší benediktíni totiž v roku 1764 pre novovybudovanú opátsku Kaplnku sv. Otmara získali pomerne veľkú autentickú časť kosti z predlaktia sv. apoštola Slovanov – Cyrila, ktorého kult sa stal známym na celom svete v súvislosti s vydaním „cyrilo-metodskej“ encykliky pápeža Leva XIII. „Grande munus“ (1880). V priebehu následnej slovenskej púte do Ríma v roku 1881 totiž rajhradský opát Gunther (Vintíř) Ján Kalivoda, prostredníctvom čestného trebičského opáta Bédu Františka Dudíka, OSB daroval túto autentickú relikviu Svätému Otcovi.

Svätý Otec Lev XIII., ktorý bol považovaný za „pápeža Slovanov“, nechal túto vzácnu relikviu rozlomiť na niekoľko nerovnako veľkých kusov. To preto, aby ich väčšia časť mohla byť uložená v sakráriu Svätého Otca. Zostávajúce menšie časti boli odoslané nielen naspäť do Rajhradu, ale týmto spôsobom získali relikviu sv. Cyrila aj na Velehrade, v Olomouci a Brne. – Z „rajhradských“ pozostatkov sv. Cyrila uložených v sakráriu Svätého Otca bolo odobraných

ešte niekoľko ďalších kusov, ktoré dostali do svojich biskupských pektorálov olomoucký arcibiskup František Saleský kardinál Bauer (1911) i slovenskí biskupi vymenovaní po prvej svetovej vojne.

Vďaka tejto historickej skutočnosti majú mnohí ctelia sv. slovenských vierozvestov nielen dôvod na návštevu Rajhradu, ale i možnosť vydať sa po niektorej z vetiev nedávno vyznačenej Cyrilo-metodskej pútnickej cesty smerujúcej na Velehrad.

Svätí Cyril a Metod – spolupatróni Európy, orodujte za nás! ■

o. Michal Mária

KRYŠTOF

Sedemdesiate výročie akcie „K“ bolo jedným z podnetov k filmu, zobrazujúcemu atmosféru 50-tych rokov minulého storočia.

Otec Ján (druhý zľava) ako člen schóly filmového kláštora.

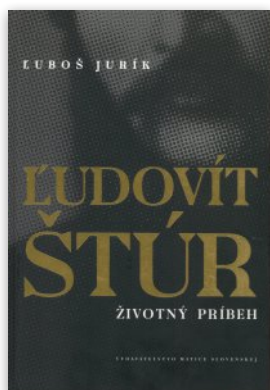
Dôveryhodnosť filmu podčiarkuje snaha autorov verne zobrazit' súdobý kláštorný život. Na pozvanie slovenskej produkcie sa tak výroby zúčastnili aj o. Michal Mária ako odborný poradca a o. Ján v menšej hereckej úlohe jedného z mníchov kláštora. V priebehu jedného týždňa v apríli 2019 tak mohli obaja na vlastnej koži prežiť niečo zo sveta filmovej tvorby, počas natáčania kláštorných scén, ktorým ako kulisy poslúžila bývalá poštová prepriahacia stanica Štampoch v lesoch pri Banskej Štiavnici. Film vrelo odporúčame. ■

Koprodukčný film režiséra Zdeňka Jiráského Kryštof je mimoriadne obsažným dielom so závažným poslanstvom. Nie je to žiaden efektný výtvor, ktorý by mohol konkurovať kasovým trhákom — je to film, ktorý vyžaduje od diváka nielen pozornosť, ale aj otvorené srdce a schopnosť ponoriť sa do palety výrazových prostriedkov, ktorá dokáže vyjadriť viac, než len silné slovo, alebo vizuálny dojem. Obdobie pred sedemdesiatymi rokmi už začína byť príliš vzdialené na to, aby sa produkcia mohla uspokojiť s jednoduchšou koncepciou, no viac než nároky na diváka tým pozdvihuje nadčasovú hodnotu vytvoreného diela.

Dej otvára nemenovaný benediktínsky kláštor v sudetskopolitickom pohraničí. Následky vojny, spoločenské i politické zmeny zasiahnu život kláštora i hlavného hrdinu — mladého postulanta Kryštofa najmä v noci násilnej likvidácie mužských kláštorov 13. – 14. apríla 1950. Nejde tu však o historický dokument, ale o zobrazenie konfrontácie krutého režimu s ľudskosťou a vierou, o poukázanie na hodnotu slobody a dôstojnosti človeka.

br. Svorad Mária

MILOVAL SLOVENSKÝ ĽUD

Ľudovít Štúr patrí medzi najväčšie osobnosti našej národnej histórie.

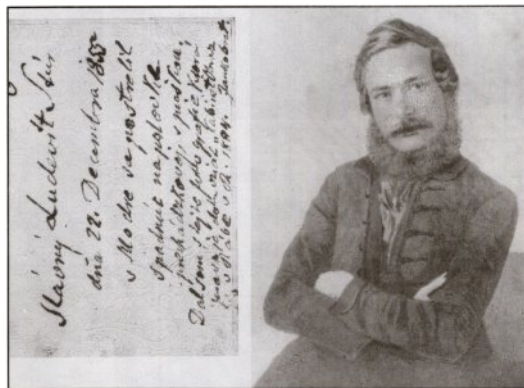
V júli sme po niekoľkých mesiacoch lektúry pri obede v našom mníšskom refektári dočítali vyše šesťstostranovú knihu od autora Ľuboša Juríka s názvom Ľudovít Štúr: Životný príbeh. V tejto novej publikácii (2019) autor predkladá nový pokus o čo najúplnejšie vyobrazenie jednej z najväčších osobností našich dejín. Svoju úlohu zvládol výborne. Ľuboš Jurík (1947 – 2021) má na svojom konte desiatky diel prózy a literatúry faktu. Bohaté spisovateľské skúsenosti úspešne pretavil do prepracovaného a zároveň pútavého životopisného rozprávania o Štúrovi.

Žáner knihy nie je jednotný: faktografickými kapitolami sa prelína beletristické rozprávanie Ľudovíta Štúra v prvej osobe, akoby išlo o jeho vlastné memoáre. Autor túto metódu nazýva „fantazijným historizmom“, ktorý má za cieľ oživiť Štúrov vnútorný svet a monológ. Pravda, pri písaní Štúrovho rozprávania v prvej osobe sa Jurík nemohol vyhnúť určitej dávke autor-skej fantázie; výsledkom jeho práce je však zaujímavé čítanie, ktoré svedčí o schopnosti skĺbiť prácu historika s talentom románopisca.

Juríkovu snahu o plastický obraz Štúra dobre vystihujú jeho slová z úvodu knihy:

Nech to znie akokoľvek schematicky až frázo-vito, bez štúrovskej generácie by možno nebolo slovenského národa; určite nie v takej podobe, ako ho dnes vnímame a ako sa s ním identifikujeme. Nebyť Štúra a jeho generačných druhov, nemáme slovenský jazyk v tejto dynamickej, no pritom stabilnej podobe, nemáme národné povedomie, potrebu štátnosti, taktiež vynikajúce literárne dedičstvo. Pritom chcem znovu zdôrazniť,

že Ľudovít Štúr nebol muž, mysliteľ, organizátor a pedagóg bez chýb, omylov a pochybení. Tak ako mnohí iní, aj on bol človek, ktorý na svojej ceste blúdil, pochyboval, hľadal správnu cestu, hoci ju občas nenašiel. Preto nie je zmyslom životopisného románu Štúra idealizovať a vytvárať mýty o jeho jedinečnosti, ale predstaviť ho ako človeka, ktorý sa síce mýlil, ale zároveň vypracoval na vodcovskú osobnosť nielen svojej generácie, ale medzi najväčšie – ak nie dominantné – postavy slovenskej histórie. ■

Smutná správa Janka Štúra o smrti jeho brata s fotografiou.

Ľudovít Štúr: životný príbeh

Vydavateľstvo: Vydavateľstvo Matice slovenskej

Rok vydania: 2019

ISBN: 978-80-8115-285-6

SAVANA

Africké krajiny síce poznám len z prírodných filmov a najďalej na juhu som bol iba v Taliansku, no keď občas prídem pri východe slnka na pole a navôkol vidím lúky spálené dožlta, zdá sa mi, že to nie kravy ryčia, ale skôr slony.

Je naozaj sucho. Nikto zo starých ľudí si nepamätá takého suché leto. Sliepky ani nemajú sily hrabať nohami v zemi, len celý deň sedia s otvorenými zobákmi na hniezdach a tvária sa, že usilovne znášajú vajíčka. Keď sa zase človek pozrie na kačky, zdá sa mu, že už sú tučné, ale ony sú len celkom nasiaknuté vodou, keďže celý deň trávajú vo vode na jazierku... Jedine husi držia úroveň napriek všetkým klimatickým ťažkostiam – navštívili záhradu a postarali sa o zvyšok šalátu (vedeli, ako prejsť okolo oplôtky!). Najviac mi je ľúto oviec, lebo pre ne na našich lúkach naozaj nič nerastie.

Spomenul som záhradu. Musím úprimne povedať, že by na nej nič nebolo, keby nie odborná pomoc z východu: Ukrajinky, ktorých sme prijali na jar vzhľadom na vojnový stav v ich vlasti, sú nezastupiteľné v trhaní buriny, ako aj vo výseve. Vďačnosť im preukazujú aj divoké zajace, ktoré tam kdesi v listoch burgyne či tekvice, bývajú (v zemiakoch som videl aj mladé zajačiky).

Mnohí sa pýtate na cesnak v tomto roku. Poviem len toľko, že tentokrát cesnak predávať nebudeme. Taký je rok. Ale zato predávame náš med! Podarilo sa vytočiť naozaj veľa, aspoň na naše podmienky.

Je ešte zopár noviniek zo stavebnej oblasti. Funguje už nová práčovňa, ktorá je umiestnená, ako možno viete, pod novým refektárom. Je určená hlavne pre bielizeň z Domu hostí, ale keďže je k nej prístup aj zvonka, používajú ju teraz aj naši Ukrajinci. Stále trvajú práce v novom refektári, a zároveň postupne upravujeme pozemok vôkol neho. Tí z vás, ktorí ste s nami oslavovali sviatok sv. Benedikta, ste si

určite všimli, že sa nám podarilo namontovať umývačku riadu na dolnej terase Domu chleba, čo je pre obsluhu obrovským uľahčením práce.

Čakajúc na dokončenie nového refektára, usporiadali sme vydaj jedla: keďže malý refektár je niekedy naozaj malý, naši hostia z Ukrajiny majú odnedaľ svoju jedáleň. Bolo to možné urobiť vďaka tomu, že sme ateliér o. Jozefa premiestnili o poschodie vyššie do bývalého kapitulára. Týmto činom sa jedna miestnosť uvoľnila a slúži ako refektár a zároveň projekt Slovo v obraze je lepšie prístupný pre ľudí zvonku.

Toto všetko nie sú mimoriadne udalosti, však? Napriek tomu vidieť, že mnohí hľadajú takúto oázu ticha. Preto Pán Boh zaplať všetkým, ktorí majú svoju účasť na tvorbe tohto miesta. ■

SESTRA LUCIA KONTŠEKOVÁ, TC

Sestra Lucia patrí do rehole Terciárov kapucínok Svätej rodiny. Pochádza z Hriňovej. Boh do jej života vstúpil na prahu dospelosti vďaka milosti konverzie, ktorú zažila pri sviatosti zmierenia.

Dôležitý vplyv pre ňu predstavoval príklad bratov kapucínov z komunity v Hriňovej na Raticovom vrchu. „Sv. František z Assisi je moja prvá láska,“ hovorí o výbere rehoľného života v komunite sestier kapucínok. Sestra Lucia k nim vstúpila v roku 2005, noviciát absolvovala v Španielsku a na Slovensko sa vrátila po viac ako troch rokoch. „Prvé sľuby som mala na sviatok sv. Benedikta. On je jeden z mojich ob-

ľúbených svätcov.“ Bratov benediktínov pamätá z čias, ktoré strávila vo zvolenskej komunite sestier. Rada sa vtedy zúčastňovala duchovných obnov u našich bratov, ktorí v tom čase žili v Bacúrove. „Vždy som našla u benediktínov láskavé prijatie, preto som po dlhých rokoch zatúžila znovu prísť k vám. Benediktínsky kláštor je ako môj druhý domov.“ ■

ANDREJ KAMENICKÝ

Andrej pochádza z Vrútok. Od začiatku vysokoškolských štúdií v osemnástich rokoch však žije v Bratislave, kde v súčasnosti pracuje ako IT konzultant. Je ženatý a má dvojročného synčeka. Andrejova duchovná cesta viery sa začala podobne ako v prípade sestry Lucie osobným obrátením, ktoré zažil pri sviatosti zmierenia.

Prvé kroky v úsilí o nový život s Bohom konal v prostredí Univerzitného pastoračného centra, neskôr našiel oporu v katolíckom modlitbovom Spoločenstve pri Dóme sv. Martina. V túžbe po hlbšom tichu a kontemplatívnej modlitbe Andrej postupom času začal objavovať tradíciu mníšskej spirituality najmä prostredníctvom duchovnej praxe tzv. Modlitby súhlasu („Centering prayer – prayer of consent“) ponúkanej

v dielach trapistického mnícha Thomasa Keatinga.

Do nášho kláštora prišiel na pobyt už desiatykrát. „Sampor je prvé miesto, ktoré mi príde na um, keď sa cítim ako škrečok v kolotoči neustálych starostí a práce a cítim, že v mojom živote absentuje dostatočná zmysluplná rekreácia. Je to pre mňa miesto, kde čerpám nové sily, novú perspektívu a kde si obnovím zmysel pre vyššie veci. Mám čas na modlitbu – individuálnu aj spoločnú s mníchmi, čítam, píšem, prechádzam sa.“

S úsmevom rozpráva o „mystickej“ skúsenosti, ktorú zažil pri jednom zo svojich pobytov. „Na obed boli parené buchty s karamelovou polevou. Buchty pri tom ani nie sú moje obľúbené jedlo. Keď som si z nich však odkrojil, akoby sa ma cez túto chuť Boh dotkol svojou láskou a ukázal mi, aký je dobrý. Od stola som odchádzal so slzami v tvári.“ ■

JAKUBOV REBRÍK

Siedma kapitola Reguly sv. Benedikta začína biblickými slovami: „Každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený“ (Lk 14,11; Mt 23,12). Reč je teda o pokore, o vlastnej vnútornej ceste každého človeka, nielen mnícha.

Pokora je téma, ktorá dnes púta pozornosť len veľmi málo a takmer nikoho neoslovuje. Úvod kapitoly poukazuje na cieľ pokory. Benedikt nám kladie pred oči obraz nebeského rebríka. Jakub na úteku pred svojím bratom Ezauom – na úteku pred vlastným tieňom – uvidel vo sne rebrík vedúci do neba. Po jeho stupňoch zostupovali a vystupovali anjeli.

Nad rebríkom stál sám Boh a prisľúbil Jakubovi: „Hľa, ja som s tebou, a budem ťa strážiť všade, kde pôjdeš, a privediem ťa späť do tejto krajiny, lebo ja ťa neopustím, kým nesplním, čo som ti prisľúbil“ (Gn 28,15).

Nebeský rebrík bol pre rannú Cirkev vždy symbolom kontemplácie. Kresťanský paradox spočíva v tom, že výstup k Bohu sa deje zostúpením ku skutočnosti seba samého. Len ten, kto sa stretne so sebou samým, stretne sa i s Bohom. Zostupovanie a vystupovanie anjelov sv. Benedikt vykladá takto: pýchou sa zostupuje a pokorou vystupuje (RB 7,7). A v tom istom bode Regula píše: samotným vztýčeným rebríkom je náš život na zemi, pretože ponížený srdcom bude Pánom pozdvihnutý do neba. Hovoríme, že bočnými žrdami nášho rebríka sú telo a duša, medzi ktorými Božie povolanie

zriadilo rozličné stupne pokory a disciplíny, po ktorých máme vystupovať (RB 7,8-9).

Telo je na duchovnej ceste rovnako dôležité ako duša. K Bohu putujeme s telom i dušou. Spiritualita sa neodohráva iba v duchu, ale rovnako aj v tele. Telo a duša na seba navzájom pôsobia. Výstup k Bohu je cieľom každej duchovnej cesty. Tento paradox spirituality zdola spočíva v tom, že práve zostupovaním do našej ľudskej skutočnosti vystupujeme k Bohu. Cestou zostupovania človek vystupuje ku kontemplácii, k nazeraniu Boha. Benedikt nám teda hovorí, že výstup sa uskutočňuje zostupom. Musíme zostúpiť ku svojej skutočnosti, svojej pozemskosti a týmto zostúpením vystupujeme k Bohu. Ak zostupujem, otvára sa predo mnou nebo a v anjeloch sa mi zjavuje Božia blízkosť.

V dvoch postranných tyčiach rebríka videli cirkevní otcovia Starý a Nový zákon či dvojité prikázanie lásky k Bohu a bližnému. Medzi tyče tela a duše Boh zasadil dvanásť stupňov pokory, v ktorých človek dosahuje zjednotenie s Bohom, je to „brána do neba“ (porov. Gn 28,12), ktorú videl patriarcha Jakub. ■

MAKARIUS VEĽKÝ

– zodpovednosť za druhého človeka

Svätý Makarius Veľký žil v Egypte v 4. storočí. V zbierke výrokov púštnych otcov sa nachádza jeho nasledovné rozprávanie:

Keď som bol mladší, žil som v jednej pustovni v Egypte. Chytili ma a chceli ma urobiť kňazom v miestnom kostole. Pretože som to nechcel prijať, utiekol som inam. Prichádzal za mnou jeden zbožný svetský človek, brával odo mňa, čo som vyrobil a pomáhal mi. A tu v tejto dedine z diablovo pokušenia padla jedna panna a otehotnela. Pátralo sa, kto to spravil, a ona povedala: „Ten pustovník.“ Prišli ľudia, chytili ma, zavesili mi na krk začadené hrnce a uši z džbánov, vodili ma v sprievode po dedine, mlátili a kričali: „Tento mních zneuctil našu pannu, chyťte ho!“ Dobili ma skoro na smrť. Našťastie v tej chvíli prišiel jeden zo starcov a povedal: „Ako dlho ešte chcete biť tohto cudzieho mnícha?“ Ten človek, ktorý mi pomáhal, stál vzadu a hanbil sa. Oborili sa aj na neho a vraveli: „Vidíš, čo spravil mních, ktorému pomáhaš?“ A rodičia tej panny povedali: „Neprepustíme ho, kým nám nedá záruku, že ju bude živiť.“ Povedali to môjmu pomocníkovi a on sa za mňa zaručil. Keď som prišiel naspäť do svojej pustovne, dal som mu všetky koše, ktoré som mal a povedal som mu: „Predaj ich a daj mojej žene najesť.“ A potom som si povedal: „Makarius, vidíš, zadovážil si si ženu. Treba začať viac pracovať, aby si ju uživil.“ A tak som pracoval dňom i nocou a posielal som jej, čo som zarobil. Keď tej neboráčke prišiel čas pôrodu, zostala mnoho dní v pôrodných mukách a nie a nie porodiť. Pýtali sa jej: „Čo to znamená?“ Ona odpovedala: „Ja viem. Je to trest za to, že som krivo udala toho pustovníka a klamala o ňom. On za nič nemôže, bol to onen mladík.“ Prišiel môj pomocník a s radosťou mi hovoril: „To dievča nemohlo porodiť, kým sa nepriznala a nepovedala: Ten pustovník za nič nemôže. Klamala som o ňom. – A predstav si, teraz chce prísť celá

dedina a pokloniť sa ti a ospravedlniť.“ Keď som to začul, vstal som a utiekol do Skétis, aby ma tí ľudia netrápili. To je dôvod, prečo som sem prišiel.

Apoftegma nám predstavuje dva obrazy. V prvej dedine je Makarius veľmi vážny. Ľudia žiadajú, aby prijal hodnosť kňaza. Makarius sa rozhodne utiecť. V druhej dedine ho obvinia, že je otcom nemanželského dieťaťa. Na počudovanie Makarius tentokrát neuteká, hoci bol obvinený nespravodlivo. Prečo je tak?

Príklad abbu Makaria nás učí zodpovednosti za druhého človeka. Hovorí nám, že môžeme vziať na seba ťarchu druhého človeka a skrze modlitbu priviesť k zrelosti tých, ktorí to potrebujú. Kladie nám otázku, či berieme vážne modlitbu príhovoru, či vieme občas prijať aj krivé obvinenia, aby sme pomohli blížnemu duchovne rásť. ■

PARENÉ BUCHTY S KARAMELOVOU POLEVOU

Jedlo v našom kláštore, ktorého recept si hostia najčastejšie pýtajú, sú parené buchty s karamelovou polevou. Viackrát som tiež počul hostí, ktorí prišli do kláštora opakovane, pýtať sa, či nebudú tieto buchty znovu na obed.

Šanca, že sa budú podávať buchty, je dosť vysoká: k bezmäsitým dňom v kláštore patrí nielen piatok, ale aj streda a sobota. Keďže buchty zvyčajne vyrábame vo väčšom množstve a zamrazíme, ich príprava na obed je relatívne rýchla a praktická, zvlášť, keď treba variť pre väčšie množstvo hostí v sobotu. Preto sa bratia so službou v kuchyni vždy tešia, keď perfekt kuchyne rozhodne, že na obed budú buchty.

Naša receptúra na prípravu buchiet sa nelíši od tradičného postupu, ktorý sa dá ľahko vyhľadať. Veľkým pomocníkom v kláštornej kuchyni je konvektomat, ktorý dokáže pripravovať jedlá aj v horúcej pare, a teda nemusíme naše buchty robiť nad vriacou vodou na sporáku. Tajomstvo našich buchiet tkvie vo vynikajúcej karamelovej poleve, ktorú nás naučil pripraviť Milan Kasan, rodný brat nášho otca predstaveného Vladimíra. Milan pracuje ako

zdravotný ošetrovateľ v Zákamennom. Je to však aj znamenitý kuchár, ktorému vďačíme za viacero výborných receptov.

Ako teda pripraviť karamelovú polevu na parené buchty?

INGREDIENCIE

- 5 polievkových lyžíc kryštálového cukru
- 0,5 dcl vody
- 200 dkg masla

POSTUP

V hrnci so širším priemerom roztopíme na miernom ohni cukor rozťahnutý na dne hrnca do tenkej vrstvy. Cukor sa roztápa a zafarbuje do zlatohneda. Pozor, nesmie sa páliť, čo nastáva vtedy, keď začína bublinkovať, prudko tmavneť a dymiť. Keď sa cukor roztopí, do hrnca vlejeme vodu. Pozor na prudkú reakciu; karamel vytvorí zrazeniny a prilepí sa na steny hrnca. Karamel varíme vo vode na miernom ohni, kým sa v nej všetok nerozpustí. Nakoniec v ňom roztopíme maslo.

Polejeme buchty a posypeme mletými orechmi zmiešanými s trochou práškoveho cukru alebo tvarohom.

Dobrá chuť! ■

PRÁZDNINOVÝ TEST

Čo viete o svätom Benediktovi z Nursie a benediktínskej reholi? Vyskúšajte si svoje vedomosti v nasledujúcom teste. Správne odpovede sú uvedené v dolnom rohu.

- Kedy žil svätý Benedikt z Nursie?
 - Cca 400 – 461 po Kr.
 - 480 – 547 po Kr.
 - 540 – 604 po Kr.
- Kto napísal životopisný príbeh svätého Benedikta ako jednu z častí štvordielneho spisu Dialógy?
 - Svätý Augustín z Hippo.
 - Svätý Ján Kasián.
 - Svätý Gregor Veľký.
- Na ktorom mieste založil svätý Benedikt v roku 529 svoje slávne opátstvo?
 - Nursia.
 - Subiaco.
 - Monte Cassino.
- V akom rodinnom vzťahu k svätému Benediktovi bola svätá Školastika?
 - Mama.
 - Sestra.
 - Adoptovaná dcéra.
- Koľko stupňov má pokora podľa známeho učenia svätého Benedikta v Regule?
 - Tri.
 - Sedem.
 - Dvanásť.
- Ktorý pápež vyhlásil svätého Benedikta z Nursie za patróna Európy?
 - Pavol VI.
 - Ján Pavol II.
 - Benedikt XVI.
- Na ktorom mieste stál najstarší benediktínsky kláštor na území dnešného Slovenska?
 - Zobor pri Nitre.
 - Hronský Beňadik.
 - Krásna pri Košiciach.
- V ktorom roku bol konsekrovaný Kláštor Premenenia Pána v Sampore?
 - 2006.
 - 2010.
 - 2012.
- Do ktorej benediktínskej kongregácie patrí Kláštor Premenenia Pána v Sampore?
 - Do Slovanskej kongregácie.
 - Do Kongregácie Solesmes.
 - Do Kongregácie Zvestovania.

Správne odpovede:
1b), 2c), 3c), 4b), 5c), 6a), 7a), 8b), 9c).

OTEC SPOLUZAKLADATEĽ

V evanjeliu sa píše, že Pán Ježiš posielal svojich učeníkov po dvoch (porov. Mk 6,7; Lk 10,1), aby vykonávali zverené úlohy. Aj v diele obnovy benediktínskeho života na Slovensku sa Božia prozreteľnosť postarala o dvojicu bratov, ktorí sa spoločne vydali na duchovnú púť v stopách svätého Benedikta. S otcom Vladimírom je od začiatku mníšskeho života „v spoločnom záprahu“ otec Blažej Škvarka, OSB.

Pochádza z Tekovskej Breznice, kde od rodičov starých rodičov dostal dobrú katolícku výchovu. V nedeľu a prikázaný sviatok nikdy nechýbal na sv. omši, ako sa však priznáva, „vnútorne som podľa viery nežil“. Netají sa ani tým, že v detstve nemal rád školu a nemal ani jasnú predstavu o svojom budúcom povolaní. Na vysokú školu v Bratislave, ktorú si vybral podľa preferencie svojich spolužiakov, ho na prvý pokus neprijali. Po roku práce v strojárskom podniku v Tlmačoch pri Leviciach si znovu podal prihlášku, tentoraz na strojársku fakultu v Trnave. Prijali ho a „Trnava mi zmenila život“.

Zoznámil sa s Ferkom Vikartovským, tajne vysväteným kňazom, ktorý sa v Trnave venoval študentom. Ten ho uviedol do spoločenstva ľudí z „podzemnej Cirkvi“, kde na sklonku osemdesiatych rokov stretol okrem iných aj biskupa Jána Chryzostoma Korca a Vladimíra Krčméryho. Príklad živej viery týchto ľudí zažal v Blažejovom srdci svetlo nového duchovného života.

Po páde komunizmu sa vydal na púť do známeho ekumenického modlitbového spoločenstva v Taizé vo Francúzsku. Odtiaľ sa vrátil rozhodnutý zasvätiť svoj život Bohu. Hoci bol zapísaný do posledného piateho ročníka na vysokej škole, štúdium prerušil a vzal si jeden rok na rozmyslenie o svojej budúcnosti. Počas tohto obdobia sa zamestnal na fare u trnavského dekana Jozefa Slamku, ktorého pokora a obetavosť predstavovali ďalší dôležitý vplyv na Blažejovo rozhodnutie sa pre život s Bohom.

V roku 1991 vstúpil do kňazského seminára Banskobystrickej diecézy.

Tu sa Blažejova cesta pretla s cestou otca Vladimíra, ktorý v seminári vykonával službu špirituála. „Možno povedať, že stretnutie s otcom Vladimírom rozhodlo o mojom životnom nasmerovaní. Ako diakona ma zobral so sebou na návštevu k benediktínom do poľského Tynca. Keď som tam začul štyridsať mníchov modliť sa žalmy gregoriánskym chorálom, vedel som, že mám byť benediktínom.“ Po dohode s otcom biskupom Rudolfom Balážom tak mohol otec Blažej v roku 1998, rok po svojej kňazskej vysviacke, vstúpiť spoločne s otcom Vladimírom do mníšskej formácie v Tynci.

Ako sa dnes 55-ročný otec Blažej spätne pozerá na svoj život benediktínskeho mnícha? „Silne si uvedomujem svoje slabosti a obmedzenia. Boh však pôsobí v našom živote tajomnými spôsobmi a používa pritom aj naše slabosti. Bez nich by som takmer určite nenašiel povolanie, ktoré som vďaka Božej milosti objavil.“ ■

Moje srdce hnané
túžbou vystúpiť
do výšin ticha
samoty s Bohom

ako Mojžiš
„od horiaceho kríka“
ožiarenyý Tebou
sfa v kúpeli slnka

a prorok Eliáš
„od tichého vánku“
konečne hladí
očami Tvár...

...Toho, Ktorý Je
- milovaného Syna
v skvejúcom sa rúchu
belšom ako sneh!

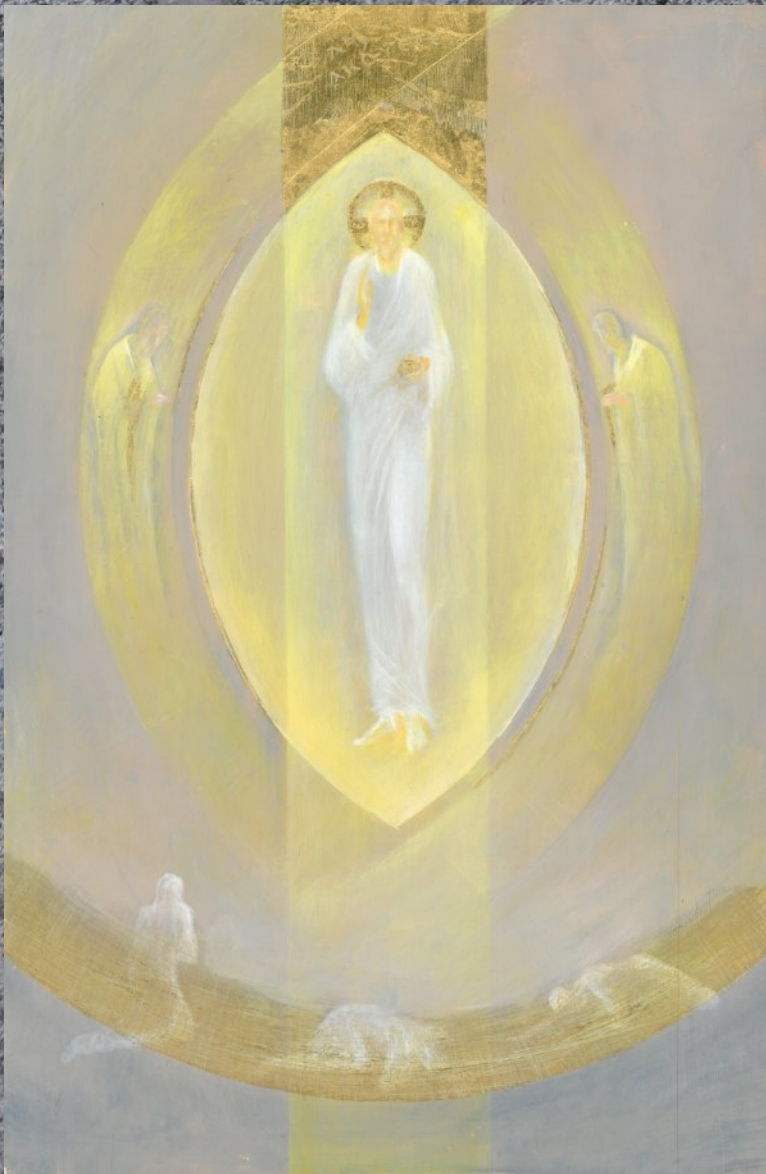
Dotyk čistej Lásky
povall na kolená
človeka v úzase
čo stráca reč...

V oblaku prítomnosti
jak traja králi
adorujú Premeneného...
Tábor na oltári...

... Ty, premenený,
ostávaš medzi nami
a Hostie biel
vyráza mi dych...

Zotrvať v načúvaní...
*Premieňaj ma naskrz,
nech stále hľadám Teba
v sláve i na kríži...*

...aj v kúsku Chleba!
Zrenička Otcovho oka,
dobré je nám tu...!
...nič okrem Teba!

V ikone je prítomná nielen farba tela, ale aj hlas dvoch slov v hornej časti zlatého pásu. Prelínajú sa v ňom dva životné kruhy: Mojžiša s knihou Dekalógu a Eliáša so zlatým plameňom srdca. Výjav predstavuje hlas zo scény krstu (Mt 3,17) aj premenenia Pána (Mt 17,5): „ἀκούετε αὐτοῦ. - Jeho počúvajte!“ Tretí kruh zahľadá v spodnej časti troch učeníkov oblakom „nevedomosti“. Vyvýšená mandorla upriamuje na Krista pohľady srdc mužov obdarených - aj za nás - strachom, premieňaným na bázeň. To, čo vidia a počujú, nie je duchovným zážitkom na ich povzbudenie, ale presahom učeníctva na oslavu Boha - iniciáciou slávy, ktorá naháňa strach pýche, ale pokore dáva svetlo. Svetlo Premenenia a svedectvo dvoch svedkov večnosti otvára ľudskosti tajomstvo božskosti. Zmätenosť je tu prirodzená rovnako ako Ježiš pred krížom, ktorého priečne rameno tvorí os medzi pohľadmi dvoch otcov viery. Je to skutočný záblesk objavovania podstaty Pána adoráciou chudobných v duchu. ■

o. Jozef; autor ikony: Jaroslav Halmo; autor básne: sr. Lucia OSsR

Slovo v obraze je súbor 52 liturgických ikon, ktorých autorom je Jaroslav Halmo. Záujemcom o tieto výtvarné diela ponúkame celú zbierku ikon vo vzácnjej **knižnej publikácii Slovo v obraze** alebo **jednotlivé ikony** vo forme menších drevených triptychov s rozmermi 20 × 28 cm. Všetky tieto výrobky si môžete objednať na adrese slovovobraze@benediktini.sk, bližšie informácie na t. č. **0904 738 799**.

INFORMÁCIE PRE NÁVŠTEVNÍKOV

PORIADOK BOHOSLUŽIEB

VŠEDNÝ DEŇ

6.30 – Svätá omša
12.20 – Vigílie
14.30 – Modlitba cez deň
(vo štvrtok Eucharistická adorácia)
17.00 – Vešpery
20.00 – Kompletórium

NEDELE A SVIATKY

7.00 – Ranné chvály
9.00 – Modlitba cez deň
11.00 – Svätá omša
18.00 – Vešpery
20.00 – Kompletórium

Sviatosť pokánia: v kostole 30 minút pred sv. omšou; pondelok – sobota: 17.30 – 18.30.

- ▶ Kláštor je otvorený v čase od 6.00 do 20.30; v nedele a sviatky od 7.00 do 20.30.
- ▶ Kostol je k dispozícii pre tichú osobnú modlitbu a účasť na bohoslužbách podľa uvedeného programu.
- ▶ Vstup do kláštora je pod vežou. Privedie vás tam asfaltová cesta a dláždené nádvorie.
- ▶ Záujemcovia o ubytovanie v Dome hostí získajú potrebné informácie a rezerváciu pobytu na adrese domhosti@benediktini.sk.
- ▶ V prípade otázok alebo záujmu o stretnutie s mníchom kontaktujte vrátnika zvončekom, alebo na tel. čísle **0903 982 470**.